

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2020

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

Poslanců Barbory Kořanové a Roberta Králíčka k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci

(sněmovní tisk č. 756),

ve znění komplexního pozměňovacího návrhu dle usnesení Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj č. 225 ze dne 10. listopadu 2020 – č. 756/4)

Návrh úpravy tisku:

ČÁST STO TŘICÁTÁ

Změna zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Čl. CXXXIII

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění zákona č. 190/2009 Sb., zákona č. 219/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 192/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 299/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 279/2019 Sb., zákona č. 255/2019 a zákona č. 12/2020 se mění takto:

- 1) V části CXL dosavadním bodu 1 navrhovaném § 3 odst. 1 se stávající text zrušuje a nahrazuje textem, který zní:
„Datovou schránku fyzické osoby zapsané v základním registru obyvatel zřídí ministerstvo bezplatně fyzické osobě, která je plně svéprávná, bezodkladně poté, co fyzická osoba poprvé použije prostředek pro elektronickou identifikaci vydaný v rámci kvalifikovaného systému elektronické identifikace (dále jen „kvalifikovaný prostředek“) vůči tomu, kdo pro poskytnutí digitální služby umožňuje nebo požaduje prokázání totožnosti podle zákona upravujícího elektronickou identifikaci nebo jiného zákona“.
- 2) V části CXL dosavadní bod 1 se v § 3 odst. 2 za slovo svéprávná, vkládá slovo „dále“.
- 3) V části CXL dosavadní bod 2 se stávající text zrušuje a nahrazuje textem, který zní:
„(1) Datovou schránku podnikající fyzické osobě, advokátu, statutárnímu auditorovi, daňovému poradci, insolvenčnímu správci, znalci, soudnímu tlumočníku a soudnímu

překladaři zřídí ministerstvo bezplatně a bezodkladně poté, co obdrží informaci o jejich zapsání do zákonem stanovené evidence nebo rejstříku.

- 4) V části CXL se vkládá nový bod 3 upravující § 4 odst. 2, kde se stávající text zrušuje a nahrazuje textem, který zní:
„2) Podnikající fyzická osoba, advokát, statutární auditor, daňový poradce, insolvenční správce, znalec, soudní tlumočník a soudním překladatel mají nárok na zřízení jedné datové schránky podnikající fyzické osoby, advokáta, statutárního auditora, daňového poradce, insolvenčního správce, znalce, soudního tlumočnicka a soudního překladatele.“
- 5) V části CXL dosavadní bod 3 se vypouští.
- 6) V části CXL dosavadní bod 4 v § 5 odst. 1 se stávající text vypouští a nahrazuje textem, který zní: „(1) Datovou schránku právnické osoby zřídí ministerstvo bezplatně právnické osobě zapsané v registru osob bezodkladně poté, co obdrží informaci o jejím zapsání do registru osob.““
- 7) V čl. CXL dosavadní bod 27 zní:

„... . § 18a včetně nadpisu zní:

„§ 18a

Dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob

(1) Informační systém datových schránek umožňuje dodávání dokumentů z datové schránky fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby do zpřístupněné datové schránky jiné osoby. Datovou schránku fyzické osoby může držitel datové schránky znepřístupnit pro dodávání dokumentů z datové schránky fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby.“

(2) Dokument dodaný podle odstavce 1 věty první je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k tomuto dokumentu.

(3) Nepřihlásí-li se do datové schránky osoba podle odstavce 2 ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty.

(4) Za dodání dokumentu podle odstavce 1 věty první náleží provozovateli informačního systému datových schránek odměna, kterou stanoví cenový orgán podle cenových předpisů⁵⁾. Odměnu hradí fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, z jejíž datové schránky byl dokument odeslán. Tato osoba může určit, že bude hradit i dodání dokumentu, který je odpovědí na dokument dodaný podle předchozí věty. Odměnu podle věty první může za fyzickou osobu, podnikající fyzickou osobou nebo právnickou osobu, z jejíž datové schránky byl dokument odeslán, s jejím souhlasem hradit rovněž jiná fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba.““

- 8) V části CXL se dosavadní body 28 až 30 vypouští. Ostatní body se přečísľují.
- 9) V čl. CXL dosavadní bod 44 se stávající text zrušuje a nahrazuje textem, který zní:
„V § 27 odst. 6 se stávající text ruší a nahrazuje textem, který zní:
„Je-li datová schránka zřízena dle § 3 odst. 1, § 4 odst. 1 nebo § 5 odst. 1 nebo jsou-li žádosti nebo oznámení, které zákon spojuje s vydáním přístupových údajů podány prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy, lze obdržet přístupové údaje na kontaktním místě veřejné správy po ověření totožnosti na počkání.““.
- 10) V čl. CLXXVI se v písmeně e) se stávající text zrušuje a nahrazuje textem, který zní
„ustanovení čl. CXL bodů 1, 3 až 39 a 40 až 48 a čl. CXLI, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2022. Ustanovení čl. CXL bod 2, nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2023.“
- 11) V části CXLI se vkládá nový bod 3, který zní:
„Datovou schránku podnikající fyzické osobě, znalci, soudnímu tlumočnickovi a soudnímu překladateli zapsaným podle zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a podle zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích ministerstvo zřídí datovou schránku před uplynutím lhůty podle čl. CLXXXVI písm. e) bezodkladně poté, co poprvé použije prostředek pro elektronickou identifikaci vydaný v rámci kvalifikovaného systému elektronické identifikace (dále jen „kvalifikovaný prostředek“) vůči tomu, kdo pro poskytnutí digitální služby umožňuje nebo požaduje prokázání totožnosti podle zákona upravujícího elektronickou identifikaci nebo jiného zákona nebo na žádost podle § 4 odst. 4-6 tohoto zákona.

Ostatní ustanovení se přečísľují.

Odůvodnění:

K bodu 1

Množina fyzických osob, jimž budou datové schránky zřizovány v případě prvního použití prostředku pro elektronickou identifikaci vydaný v rámci kvalifikovaného systému elektronické identifikace (dále jen „kvalifikovaný prostředek“) vůči tomu, kdo umožňuje prokázání totožnosti podle zákona upravujícího elektronickou identifikaci, se „omezuje“ na ty, které jsou zapsány v základním registru obyvatel. Jde o osoby, které mají trvalejší vztah k České republice (pobývají zde), což zaručuje, že o nich stát má adekvátní penzum informací a nástroje, jak zajistit jejich aktuálnost (klíčovou je zejména znalost informace o svéprávnosti). Fyzické osoby, které v základním registru obyvatel zapsány nejsou, sice také mohou užít elektronické identifikace (např. ze zahraničí prostřednictvím tzv. uzlu v rámci národního bodu pro identifikaci a autentizaci), pro správu datových schránek na základě obligatorního zřízení však chybí státu potřebné množství veřejnou autoritou aprobovaných informací a systém, jak tyto informace udržet aktuální (bez trvalé výměny informací se státy, jichž jsou takové fyzické osoby státními příslušníky, je to vyloučeno).

K bodu 2

Doplnění § 3 odst. 2 ponechává variantně i možnost zřízení datové schránky fyzické osoby na žádost.

K bodům 3, 5, 10 a 11

Cílem pozměnovacího návrhu pod bodem 2, 8 a 9 je rozšíření počtu podnikajících fyzických osob, kterým je zřizována datová schránka automaticky ze zákona. Jeví se jako nanejvýš vhodné, aby všem podnikajícím fyzickým osobám byla zřízena datová schránka bez potřeby o tuto žádat. Tyto osoby jsou čím dál více povinny komunikovat elektronicky se státem např. v oblasti daní, a lze na ně klást legitimní požadavek, aby jim bylo možné spolehlivě, jednoduše a levně doručovat jak ze strany orgánů veřejné moci, tak i spotřebitelské veřejnosti, která je slabší stranou a potřebuje mít spolehlivý komunikační kanál např. pro reklamace či uplatňování svých práv. Zásadní je odložení účinnosti tohoto ustanovení o 3 roky (viz část 10), tedy k naplnění této změny dojde plošně 31. prosince 2023. Do té doby předpokládám pro aktivní podnikající fyzické osoby, advokáty, statutární auditory, daňové poradce, insolvenční správce, znalce, soudní tlumočníky a soudní překladatele ponechat stejně jako u fyzických osob možnost zřízení datové schránky na žádost, stejně jako zřízení datové schránky automaticky bezodkladně po té, co podnikající fyzická osoba, advokát, statutární auditor, daňový poradce, insolvenční správce, znalec, soudní tlumočník a soudní překladatel poprvé použije prostředek pro elektronickou identifikaci vydaný v rámci kvalifikovaného systému elektronické identifikace (dále jen „kvalifikovaný prostředek“) vůči tomu, kdo umožňuje prokázání totožnosti podle zákona upravujícího elektronickou identifikaci.

Z tohoto důvodu se také pro toto období navrhuje vypustit dosavadní bod 3 ST 756/4 neboť pro případ zřízení datové schránky na žádost, je nutné ponechat v platnosti ustanovení definující proces a náležitosti žádosti (viz část 5 tohoto PN). Tato ustanovení zaniknou po skončení přechodného období jako neaplikovatelná. Odložení účinnosti a umožnění přechodného období jsou doplněna právě body 10 a 11 tohoto pozměnovacího návrhu.

Tato změna má zásadní vliv na podporu eGovernmentu a elektronizace styku soukromých osob s orgány veřejné moci jako základní podmínky pro moderní, efektivní a rychlý výkon veřejné moci a její přibližování veřejnosti. Tato změna uspoří řádově několik desítek mil. Kč veřejných prostředků ročně vynakládaných na tisk listinných zásilek a doporučené doručování.

K bodu 4

Jedná se o technickou úpravu reagující na skutečnost, že návrhem dochází ke spojení výčtu osob, uvedených dosud odděleně v § 4 odst. 1 a § 4 odst. 3 zákona a je nezbytné provázat tuto skutečnost s právem na zřízení jedné datové schránky, které bylo dosud také upraveno v odlišných částech právní úpravy.

K bodu 6

Jedná se o opravu nedostatečně navržené textace (kompromisní) § 5 odst. 1 v komplexním pozměnovacího návrhu zákona podle usnesení Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj č. 225 ze dne 10. listopadu 2020, přičemž v tomto usnesení navržená úprava neobsahuje dostatečné určení povinnosti ministerstva zřídit datovou schránku právnické osobě zapsané v registru osob. Zároveň se tímto návrhem rozšiřuje okruh držitelů datové schránky právnických osob na všechny právnické osoby zapsané v základním registru osob. V době přijetí zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ještě základní registry ani jiné veřejné rejstříky právnických osob s výjimkou obchodního rejstříku neexistovaly, a proto se v jeho textu objevily pouze právnické osoby zapsané v tehdejší obchodním rejstříku (tj. jen obchodní společnosti a družstva). Tento stav dlouhodobě komplikuje doručování u všech dalších právnických osob.

K bodům 7 a 8:

Na rozdíl od stávající právní úpravy budou nově datové schránky uvedených typů nastaveny tak, aby automaticky umožňovaly dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících

fyzických osob nebo právnických osob navzájem. Jenom na žádost fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby bude dodávání takových dokumentů znemožněno. Úprava v odstavci 1 je činěna se záměrem zvýšit počet datových schránek aktivně přijímajících soukromoprávní dokumenty, neboť se předpokládá, že část držitelů datových schránek nevyvine aktivitu potřebnou k jejich zneprístupnění pro tyto dokumenty. Odstavec 3 představuje změnu, která je již obsažena ve sněmovním tisku 756. Okamžik doručení dokumentu doručovaného podle § 18a zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, tj. v režimu tzv. soukromoprávní komunikace, se nově stanovuje shodně s okamžikem doručení dokumentu doručovaného podle § 17 téhož zákona. Dokument bude doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu, a nepřihlásí-li se do datové schránky taková osoba ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, poslední den této lhůty. Pro určení okamžiku doručení veřejnoprávních i soukromoprávních dokumentů prostřednictvím datové schránky tak budou platit stejná pravidla, což ulehčí situaci držitelů datových schránek, kteří nebudou vystaveni nutnosti zkoumat charakter dodaného dokumentu. Jde-li o odstavec 4, stávající pravidla hrazení ceny za odeslání tzv. poštovních datových zpráv (tj. datových zpráv obsahujících soukromoprávní úkon fyzické osoby, podnikající fyzické osoby či právnické osoby adresovaný jiné fyzické, podnikající fyzické či právnické osobě) jsou promítnutím požadavku výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj Poslanecké sněmovny na vytvoření mechanismu, který vyloučí možnost úhrady ceny osobou odlišnou od odesílatele poštovní datové zprávy bez vědomí odesílatele. Výbor měl obavy z možného zneužití takové situace v neprospěch odesílatele poštovní datové zprávy. Požadavek na úřední ověření podpisu odesílatele poštovní datové zprávy, jakkoliv potvrzuje vůli odesílatele maximálně „bezpečně“, je současně překážkou pro širší využití institutu úhrady ceny za odeslání poštovní datové zprávy třetí osobou. Proto se navrhuje, aby postačoval „pouze“ „běžný“ souhlas odesílatele poštovní datové zprávy (ad hoc i pro opakované odesílání), přičemž konkrétní řešení zajišťující průkaznost souhlasu bude věcí aplikace.

K bodu 9:

Daná změna umožní razantně snížit náklady na straně státu spojené se zasíláním přístupových údajů do vlastních rukou držitele zřízené datové schránky. Využívá dosavadní dobrou praxi při opakovaném vydání přístupových údajů prostřednictvím kontaktních míst veřejné správy a rozšiřuje je i na zasílání přístupových údajů v případě nově zřízovaných datových schránek. Změna současně umožňuje, aby přístupové údaje mohly být získány na počkání.